

Mlečane. Sukobi mletačko-hrvatski mora da su bili veoma krvavi i ogorčeni, dok je ostalo ime kneza Domagoja u mletačkoj uspomeni kao prokleta („Sclavorum pessimus dux“), pače i sam se papa Ivan VIII. obrati na nj, zovući ga zbog njegova sudjelovanja kod osvojenja Barija „slavnim knezom“ (duci glorioso), neka bi uznastojao primiriti svoje podanike, jer da mu njihova gusarska nedjela potamnjuju slavu (873).

Hrvati se oslobađaju franačke vlasti. Međutim umre (875) car Ludovik II. i ostavi — nemajući sina nasljednika — Italiju stričeviću Karlmanu, sinu Ludovika Njemačkoga, koji je tada bio vrhovni gospodar panonskoj Hrvatskoj, donjoj Panoniji Koceljevoj, Moravskoj, Češkoj i Slovencima. Kako se dalmatinska Hrvatska brojila još od 803. k Italiji, morala je sada i ona doći pod vrhovnu vlast njemačku. Ne htijući se s time složiti, a podstrekavani i pomagani od cara Vasilija Makedonca, dalmatinski se Hrvati pobune i nakon teškoga rata na kopnu i moru zbacе konačno franačko gospodstvo zauvijek; na kopnu potukli su čete, što ih je vodio donjopanonski knez Kocelj, pače u boju pogibe i sam knez (o. 876.), a na moru se ratovalo uz istarsku — tada franačku — obalu, gdje su Mlečani došli Francima u pomoć. U vrijeme toga ustanka umro je knez Domagoj, a naslijedio ga je iza kratkoga vladanja njegova sina **Iljka** (876—878) Trpimirov sin Zdeslav, protjeravši iz Hrvatske bizantinskom pomoći Domagojeve sinove.

Zdeslav (878—879) priznade vrhovnu vlast bizantinskoga cara Vasilija, pa tako zamijeni sada dalmatinska Hrvatska njemačko-vrhovno gospodstvo s grčkim. Sa Zdeslavom pošlje car na Jadransko-primorje još i nekoga dvorskoga časnika i mnogo grčkih svećenika, a ti su potom pokrstili u prvom redu još uvijek poganske Neretljane, a onda i sve one od slovenskih plemena na jugu Cetine, kao i od zagorskih Srba, koji nijesu još bili kršteni; u to doba dakle pada konačno krštenje njihovo (oko 878.—880.). No s političkim pravcem kneza Zdeslava nije bila većina Hrvata zadovoljna, a naročito s toga, što je sada hrvatska ninska crkva došla pod jurisdikciju carigradskoga patrijarha. Upravo tada bijaše biskupija ispražnjena, a njene je poslove vodio izabrani, ali još ne posvećeni biskup njezin Teodosije, dosada djakon ninski. Teodosije, odan papi, združuje se potom s hrvatskim velikašem Branimirom, nato bi knez Zdeslav početkom maja 879. ubijen, možda nedaleko od Knina, a na prijestolje uspe se Branimir.